

VILNIAUS UNIVERSITETO ĮVAIROVĖS IR LYGIŲ GALIMYBIŲ 2020–2025 METŲ STRATEGIJA

Vilniaus universitete (toliau – Universitetas) jau daugiau kaip keturis šimtmečius sugyvena ir viena kitą inspiruoja skirtingiausios mokslo ir studijų kryptys bei disciplinos. Disciplinų įvairovės puoselėjimas yra neginčijama Universiteto stiprybė ir kartu itin branginama vertybė. Šiandien yra galimybė mokytis iš kitos įvairovės – savo gausios, daugiau nei 25 tūkstančių studentų (-tų)¹ ir darbuotojų bendruomenės – ir gerbti šioje įvairovėje slypinį potencialą.

Kiekviena ir kiekvienas iš mūsų, būdami unikalūs savo gebėjimais, individualia, socialine ir kitokia patirtimi, esame įvairovės dalis. Universitetas, kuris siekia būti atviras ne vien mokslinėms idėjoms ir disciplinų įvairovei, bet ir savo bendruomenės narių įvairovei lyčių, kalbų, tautybių, pilietybių, socialinės kilmės ar padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, lytinės orientacijos, šeiminės padėties, neįgalumo patirčių atžvilgiu, turi neįkainojamą sinergijos potencialą, galintį užtikrintai prisidėti įgyvendinant visas tris esmines Universiteto misijas – studijas, mokslą ir tarnystę visuomenės labui. Universiteto bendruomenės narių individuali, socialinė ir kultūrinė įvairovė yra ir turi išlikti neišsenkančiu Universiteto, jo vykdomos mokslo ir studijų veiklos kūrybiškumo ir inovatyvumo šaltiniu.

STRATEGIJOS SUKŪRIMO PAGRINDAI

Ši strategija buvo parengta remiantis tarptautiniais žmogaus ir piliečių teises reglamentuojančiais teisės aktais², Lietuvos Respublikos įstatymais³, Universiteto vidaus dokumentais⁴, Universiteto 2018–2020 metų strategija⁵, Įvairovės ir lygių galimybių Vilniaus universitete 2018–2019 metų analize ir vadovaujantis šiomis vertybėmis:

¹ Universiteto įvairovės ir lygių galimybių strategija yra parašyta lyčiai jautria kalba, sąmoningai minint abi gimines – moteriškąją ir vyriškąją – ir taip siekiant, kad su teksto turiniu galėtų tapatintis skirtingų lyčių žmonės.

² Visuotinė žmogaus teisių deklaracija, Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija, UNESCO Visuotinė kultūrų įvairovės deklaracija.

³ Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymu, Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos rekomendacijomis lygioms vyrų ir moterų galimybėms Lietuvos mokslo ir studijų institucijose užtikrinti.

⁴ Vilniaus universiteto statutu, Vilniaus universiteto akademinės etikos kodeksu, Bendraisiais universiteto darbuotojų – ne akademinės bendruomenės narių – atrankos, priėmimo (adaptacijos) ir veiklos vertinimo principais, Vilniaus universiteto darbuotojų darbo pažeidimų nagrinėjimo tvarkos aprašu, Vilniaus universiteto studijų individualizavimo pagal individualiuosius poreikius, kylančius dėl negalios, tvarkos aprašu ir kitais Universiteto teisės aktais.

⁵ Vilniaus universiteto 2018–2020 metų strateginio veiklos plano strateginio prioriteto „Savo bendruomenę motyvuojantis universitetas“ 7 krypties „Darbo sąlygų gerinimas“ 7.4 punktą „Atvirumas lygybei ir įvairovei (lyčių, kultūrų, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, amžiaus ir pan.) strategijos sukūrimas bei įgyvendinimas (darbuotojų atžvilgiu)“ ir 8 krypties „Studijų sąlygų gerinimas“ 8.2 punktą „Atvirumas lygybei ir įvairovei (lyčių, kultūrų, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, amžiaus ir pan.) strategijos sukūrimas bei įgyvendinimas (studentų atžvilgiu)“.

- **Lygybė.** Kiekviena (-as) Universiteto bendruomenės narė (-ys) gali naudotis visomis žmogaus teisėmis ir laisvėmis nepaisant jokių skirtumų – lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, šeiminių padėties, ketinimo turėti vaiką (-ų) pagrindu.

- **Pagarba žmogaus orumui ir įvairovei.** Studentės (-ai), darbuotojos (-ai), Universiteto viešnios ir svečiai puoselėja individualumą ir įvairovę, jaučiasi priimtos (-i), gerbiamos (-i), saugios (-ūs) ir gali išnaudoti savo potencialą.

- **Integralumas.** Įvairovės ir lygių galimybių principai įtvirtinti visuose Universiteto strateginiuose, valdymo, studijų ir mokslo organizavimo dokumentuose ir procesuose, į kuriuos įtraukta visa Universiteto bendruomenė.

- **Atsakomybė.** Visa Universiteto bendruomenė sąmoningai vykdo diskriminacijos prevenciją ir prisiima tiek kolektyvinę, tiek individualią atsakomybę savo žodžiais ar veiksmais neprisidėti prie diskriminacijos ir priešiškos aplinkos asmeniui ar grupei kūrimo, taip pat užkirsti kelią diskriminacijai ir tokios aplinkos formavimui.

- **Įtrauktis.** Strategija yra taikoma kiekvienam asmeniui, kuris studijuoja, dirba, svečiuojasi arba kitokiais ryšiais yra susijęs su Universitetu.

- **Tvarumas.** Užtikrinamas nuoseklus įvairovės ir lygių galimybių veiklų planavimas, įgyvendinimas ir stebėseną, skatinamas veiklų tęstinumas.

STRATEGIJOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Strategijos tikslas – Universitete kurti studijų ir darbo aplinką, kurioje yra puoselėjama individuali, socialinė ir kultūrų įvairovė ir užtikrinamos Universiteto bendruomenės narių lygios galimybės.

Išskirtinis dėmesys skiriamas lygioms galimybėms užtikrinti negalios, lyčių lygybės, skirtingų kultūrų ir socialinės padėties srityse, įgyvendinant **šiuos uždavinius**:

1. siekti orių, poreikius atitinkančių, kokybiškų sąlygų žmonėms su **negalia** studijuoti ir dirbti Universitete;

2. siekti **lyčių lygybės** atskirose Universiteto mokslo ir studijų srityse sudarant ir įgyvendinant lyčių lygybės planus dirbančiųjų ir studijuojančiųjų atžvilgiu, taip pat siekiant lyčių atstovavimo pusiausvyros Universiteto valdymo organuose;

3. puoselėti **kultūrų įvairovę** Universitete ir siekti lygiavertės studenčių (-tų) ir darbuotojų iš užsienio šalių įtrauktis į Universiteto bendruomenę;

4. ieškoti būdų, kaip sudaryti sąlygas siekti aukštojo mokslo Universitete žmonėms, patiriantiems **socialinę atskirtį** dėl finansinės padėties ar kitų socialinių aplinkybių;

5. kurti priemones, padedančias Universiteto bendruomenės narėms (-iams) geriau derinti **studijų ir (ar) darbo ir asmeninio gyvenimo įsipareigojimus** (motinystė, tėvystė, artimųjų slauga ir kt.);

6. kurti Universitete **antidiskriminacines** priemones, skirtas mažinti tiesioginę ir netiesioginę diskriminaciją visais draudžiamais diskriminacijos pagrindais, įtvirtintais Lietuvos Respublikos įstatymuose, puoselėti organizacijos kultūrą, kurioje įvairovė laikoma vertybe ir pagarbiai elgiamasi su kiekviena (-u) Universiteto bendruomenės nare (-iu).

STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO SRITYS

Visa Universiteto bendruomenė ir jos narėms (-iams) atstovaujančios organizacijos yra atsakingos už tvarų strategijos įgyvendinimą. Strategijos vertybėmis turi remtis visos Universiteto funkcijos ir veiklos:

- Universiteto valdymas ir vadovavimo kultūra;
- mokslinė veikla;
- studijų procesas;
- žmogiškųjų išteklių valdymas;
- teisėkūra ir teisės taikymas;
- komunikacinio diskurso formavimas;
- Universiteto bendruomenės plėtra;
- paslaugų Universiteto bendruomenei ir visuomenei kūrimas bei teikimas.

STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO PLANAS

Strategija – ilgalaikis Universiteto įsipareigojimas nuosekliai ir sistemingai siekti įvairovės ir lygių galimybių įgyvendinimo studijų ir darbo aplinkoje. Strategija įgyvendinama remiantis strategijos įgyvendinimo planu. Jis yra rengiamas dviem etapais: pirmiausia 2020–2022 metams, vėliau atnaujinamas 2023–2025 metų laikotarpiui. Strategiją ir jos įgyvendinimo planą tvirtina Universiteto Senatas.

MONITORINGAS IR POVEIKIO VERTINIMAS

Duomenų stebėseną. Universitete bus reguliariai kaupiami kiekybiniai ir kokybiniai duomenys apie skirtingus diskriminacijos pagrindus. Įvairovės ir lygių galimybių duomenų analizės ataskaitos bus teikiamos kas dvejus metus Senatui, Rektoriui ir Universiteto bendruomenei.

Poveikio vertinimas. Strategijos įgyvendinimo plano priežiūrą vykdys Universiteto Senatas. Kiekvienais metais Senate bus rengiama metinė ataskaita apie strategijos veiklos plano įgyvendinimą.